

جلد حقوق محفوظ ہیں

انتخاب

قصائد حکیم قاضی

منظور شدہ
برائے امتحان منشی

باہتمام

احقر زمین محمد حسن
درانوار المطابع لکھنؤ مطبوعہ عکریہ

قصائد حکیم قاری

مشمولہ امتحان ہنشی و ایم اے مسلم یونیورسٹی
علی گڑھ

باہتمام احقر العباد

محمد حسن

درآوارہ طبع لکھنؤ مطبوعہ گریڈ

M.A.LIBRARY, A.M.U.

PE14077

بسم الله الرحمن الرحيم

(۱) قصید در مدح علی بن موسی الرضا علیه التحته والشا

بگردون تیره ایست با امدادش بر شل از دلا ۱
 چو نیم اهرمن خیره چو ایست زنگیاں تیره ۲
 شب گول چون شب عاشق گرفته چون لکشتی ۳
 تنش با قیر لوده دلش از شیر آسوده ۴
 بدل گلشن تین بدای گمراهی گوی خدای ۵
 چو دودی بر هوا زسته چه دیوی ست آشفته ۶
 شده خورشید کور افشان تباری جرم ادنیها ۷
 دیاد تیره چه دین نرفته چهره روشن ۸
 لب غنچه رخ لاله مدول آورده بخاله ۹
 ز فیض اودیده گل شسته طره سنبل ۱۰
 غدا گل خراشیده خطریاں تراشیده ۱۱
 از دوا فخر خاستاں شده یکبار خاست ۱۲

لحمه باریک شده آشفته در پریشان شده باشد مکه مخفف آواز است -

نگند برین سایه دمن زاداده سراپه ۱۳ چنین دغوق پیرایه چو گیس شاد بر عنا
 ز همیشه مرغ جان پر زدهش زهره اورد ۱۴ چو اوجون آرد با غودیا چوں ده کدایا
 خرد و شهرم اگر کردی که پوشد برین بوی ۱۵ ز سبیل کسوت اسکن دلاله خلعت زریا
 نشان برچین زاله وانه از دمن لاله ۱۶ چنان از دل کشد ناله که حد از زلفت اسما
 کنون از فیض و بستان نماید از گل ریحا ۱۷ بویک چهره غلام بوی طره حورا
 چمن از سر و سینه ببال غلغله و کثمر ۱۸ دمن زلاله عبهر طراز تمبت و نیسا
 ز بس گمانی گو گوگل چمن چوں صفت انگلیس ۱۹ تو گوئی فرش تخلص کوی صبا گزیده مرغی
 ز بخر باں فروخ گلستان غیرت خلیج ۲۰ هر چو بنوش دریا سخ هر چو نیم دریا
 ز بلبل زین سریش بکس چمن مشکس ۲۱ ز بوی آں رنگین هر او گلش زین زریا
 گل ز یاد زلال زلال زلال شکفتن زلال ۲۲ بے بنود گفت از راں کتا و غبر سارا
 ز دلاله دمن زلاله زلاله ستر دمن ۲۳ دمن چو آبی این چمن چوں سینه سینا
 چو دریا بول چو دریا صفت این صفت گل ریحا ۲۴ ز کیو لاله نعمان کیو ز کس شمشلا
 تو گوئی ای یک کشور برهنه پاره سر ۲۵ چنان در خشک لاله دریا بول بهر استقا
 چمن از فرود دمن چنان زلال برش چمن ۲۶ که طویل ز فر شاه دی برین گنج خضرا
 هر بره بشه امکان ننگ سخته ایماں ۲۷ ولی ایند دمن علی عالی اعلا
 امام خامنه ضامن چرخش چوں حرم آسن ۲۸ زین از حرم او پاکن پیر از عزم او پویا
 نهال باغ علیین بهار مرغزار دی ۲۹ فیم رو خضر یاسین سیم دوحه کله
 لاله جاسیه تمیق باشد که اکابر نیست کفاحه کله کله کتاب ترایاں است که
 مراد انجیل عین باشد که جامه شمس باشد که در کتب روم و فرنگ یافت شد

صاحب دل در آله ریاض شرع را لاله ۳۰ خرد بر چهار او داله روال از مهر او شیدا
 زخمش مریخ روزنده لبش یا قوتی از زنده ۳۱ ازان جان نبرد زنده از لبش سخن گوید
 ز جودش قطره قلزم زردیش بکس ۳۲ خوابش قبله مردم رو آتش کینه دلسا
 بشت از نعل اولوی محیط از جود او جوی ۳۳ جنبشش گوی گمرا یال گنبد مینا
 ستاره گوی سیدانش بلال حمید چو گانش ۳۴ زلفش سم سیدانش غبار توده عینما
 ترنگ زخارش شک طعنه ز گفتارش ۳۵ بشر او مهر ویدارش نهال چو مرغ در اعضا
 زیر آتاری از خورش فلک شازی او عش ۳۶ اجل در پند از شند او دوزخ دن بار
 خرد طفل دینانش ترشح شبتانش ۳۷ بهر چه رخا شش کج حیران را از حربه
 نظام عالم اکبر قوام شش ۳۸ فروغ دیده حید و سرور سینیه از هرا
 ابراز پیش آئے فلک در محاش خورانه ۳۹ سبوال تمش نایه زردان بیضه بیضا
 و جودش اتصا اولم ز جودش ^{استوار} ^{استوار} ^{استوار} ۴۰ زودش با قدم همه حیاتش با ابدیت
 تضار ^{تضار} ^{تضار} ^{تضار} در شش فنا تغییرت در شش ۴۱ چو ای بستر ششش همه نیاد و مانیها
 در گوشت در ششش فلک مری در ششش ۴۲ دوزخ و آل سال ششش به پیش از دیکتا
 بسال بحر و کال نخبه خطا گفتم جهان نخبه ۴۳ گزیم کوزمان نخبه بسیار شود پیدا
 فلک مست جمال او فلک محو کمال او ۴۴ ز دریای نوال او جایی لجه خضرا
 زان را عدل از یور جهان را ذات او ^{محرر} ۴۵ زان را افران بر دیر جهان او جهان را
 ز قدش عرش مقدار از صغیش خاک آتک ۴۶ بارغ شکفتش خاک ریاض خیت الاوت
 ال را جود او مرغی اجل را قمر او مصلح ۴۷ فلک را قدر او مرجع ملک اصد او ملجا
 له برنت سربانی نوح از سوار استم و بغاری آفتاب پرست را سیکرینه

۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

تو در مورد امکان اوندی پس از زیاں ۶۰ چو در گنج خوں چو در چال دال حکم تو آفرینا
 توئی بر نفع و ضرر قادر توئی بر خیر و شر تمام ۶۱ توئی بر یود و دو آمر توئی بر نیک و بد و انا
 تو چشم شرع را جانی تو عقل را کانی ۶۲ تو گنج کاس ز دانی تو دانی ستر او جا
 تو دانی خالق را و نیای قاتی را ۶۳ تو در دانی شقائق را و ذات صغره صمد
 تو از ماه ماما می زخی پر دانه شاهی ۶۴ اگر ازانی و گر گاهی باشد از گشت پر او
 ز مال از تو افزایش زین از تو آتش ۶۵ در از از تو آتش خرد از تو آتش
 بگلک قدرت داد تو بودی آفرین گستر ۶۶ زاده چاک کال در بوده هفت کال آبا
 ز درعت حلقه گردون ز نیت شله کالوش ۶۷ ز نیت لطف جیونی ملک شطره بیدا
 اگر لطف تولد داد تو ز خلق را به سیر ۶۸ ز آه خلق ز شر تیا انتها شود بر پا
 نه به ای خل باغ دین گستاخ و دیده چن بیا ۶۹ نمایه چشمه پرویس گم از یک دانه خردا
 در اوصاف تو آفرینی دهد و ادب خندانی ۷۰ کن را موز و شقایق که تا حاصل بر ز فردا
 سخن غم ستاد و بهقان زنا مزج ان ال ۷۱ فشانده دانه در میران که چینه خوشه و جودا
 تان الله گرش خوانی برافزاند گرشانی ۷۲ بهر حال که سیدانی توئی تهر توئی مولانا
 گرش خوانی عفا که شد درشانی حال ۷۳ بهر صورت جز آنکه شد کما بشی کما به رضی
 گرش خوانی شاکر دیدش رانی دعا گوید ۷۴ برسد بر ملا گوید ستم زیبا کم زیبا
 الا و دره نیماں و در انگل گل ریخاں ۷۵ بر دینیل ز ستاب بر آید لاله او خارا
 چو لاله زامرت خرم چه گل باخرمی توکا ۷۶ چو ریخاں شروینم چه نیل و شال پرا

لحه آتش باز خسته باشد

۲ قصیدہ در مدح امیر کبیر مرزا نقی خاں حرمۃ اللہ گوید

نسیم خلدی در دگر جو بسیار با ۱ کہ بوی مشک میدہد بوی مرغزار با
 فراز خاک و خشتا و میدہ سبز کشتا ۲ چو کشتا بہشتانہ دہ نہ صد ہزار با
 بچک بستہ چیکانای ہشتہ نگہا ۳ چکاؤ با کلنگہا تندر دہا ہزار با
 زانی خوش فاختہ و دودا اصول ساختہ ۴ ترانہا خواستہ خورید و ہم تار با
 ز خاک رستہ لاہا جو بندہ پیالہ ۵ برگ لالہ لاہا چو شفق ستار با
 نگندہ اندہ ہمہ کشیدہ اندر منہ ۶ بشاخ سرو بن ہمہ چو کبک چہار با
 نسیم دوضہ امجد بخند و بدم ۷ زبں سیدہ پیش ہم بطون جو بار با
 بہار با بنفشہ با شفقہ اشکو فنا ۸ شامہا محبتہ بار الماعار با
 زہر کرانہ ستا پیالہ بہشتا ۹ ز مغربہ بہشتا نشانہ بے شمار با
 ز زیش سحابا پر آبہا سحابا ۱۰ چو بوی نقرہ آہار دواں آہار با
 فراز سرو بوستان شستہ اندر نایا ۱۱ چو مقربان نقر خواں بزمیں ستار با
 نگندہ اندر غلغلہ و دودہ ہزار سیدہ ۱۲ بشاخ گل بے گلہ زرخ انتظار با
 درختہا ببار در چو اشتران بار ۱۳ ہی زشت یکدگر کشیدہ صفت قطار با
 ہار کش شامان سحاباء حالشان ۱۴ اصول شان عقاال شان روغ شان با
 دربار لیش کہ گشتہ خاک عنبریں ۱۵ ز سن بودہ عقل دین نگاری از نگار با

لحہ - مرجان را گویند۔ لہ اختراع سازت سے زانو بند شتر۔

زین و شقیق خرقیق لب شقیق رد ۱۶ رفیق دل رفیق موج پرورد شکستہ ہا
 بطرہ کردہ تبسم ہزار طبلہ غالیہ ۱۷ شمرہ بستہ عادیہ بزمہ ذوالفقار ہا
 مے دوست سال او سواد دیدہ خالہ ۱۸ شکستہ از جمال او ہشتا ہزار ہا
 دو کزدہ شہر بلش دو چہرہ آہ بخشش ۱۹ ہفتہ زلف چو شیش تبار ہا تبار ہا
 سیل جن پیرادو چشم من پیرادو ۲۰ دامست ہر ادب بند با عتبار ہا
 چہ گویمت کہ دوش چو نواز عمرہ شکر ۲۱ بگجہ آمد اندر دل بطرازے گسار ہا
 کت بطراز سرخے کہ گراز و یکدہ بنے ۲۲ ہی زبند بندے بدول جہد شرار ہا
 دزدہ در داغ و سر جنبہ در دل شکر ۲۳ چنانکہ بر جہد شرار بخشک یشہ خار ہا
 مرا بشوہ گفت چہ تراست بیج میلے ۲۴ گفتش یاد سے بخش ہے بیار ہا
 خوشتر کاشتہ العنیم خوریمے بیارجم ۲۵ کہ گشتہ دولت عجم قوی چو کوہسار ہا
 ز سہی حدنا پور میں اسیر دادگر ۲۶ کہ ز کشورہ باث در ز حصن از حصار ہا
 بجاک ظالمے شقی نشستہ عادیہ تقی ۲۷ کہ موشان شقی کنند افتخار ہا
 امیر شہر میں شہر سیار شہر میں شہر ۲۸ کہ سرز آفریں شہر معشر سوده بار ہا
 بجائے صدر محترم میں امیر محترم ۲۹ اتابک شہر عجم امیر شہر یار ہا
 امیر مملکت کشا میں ملک پادشا ۳۰ معین دین مصطفیٰ خلیل زرق خوار ہا
 توام احتشاما عباد احترام ۳۱ مدار انتظار ما عیار اعتبار ہا
 مکمل تصور ہا مسد و غور حصار ۳۲ متداور ہا منظم دیار ہا
 کشندہ شہر ہا بار اکمل میرا ۳۳ خزانہ فقیر ہا نظام بخش کار ہا

لے ادب آموزندہ را گویند و لقب حکام تیرا ز بود لے ضامن

هر لب بر کمال به زین بهر زمان ۳۳ کشتن رخ او بجان بطرز رخ گذار با
 خطیبها و دیبا از سبها لبیبها ۳۵ قریبها غریبها عناد را کمبار با
 بهر آفتاب نشا طرا کنند در بنا طرا ۳۷ بهر در قمار طرا از شوق شیر خوار با
 سحاب گفت محیط دل کریم خوبیط ۳۸ نغمش از آب و گل فغا را با وقار با
 ملک شده از آگهی بے خوده زبری ۳۹ سکه گشت مملکت تنی ز نشکاه عار با
 معین شده امین شمس بهر شمس ۴۰ سکه فکر دور بین شمس گزینش از کسار با
 فنا بے جان ناکال شر از جن کسا ۴۱ حیات روح مفلسان نشاط و افکار با
 بگاه خوش آسختن طیز می آسا ۴۲ سکه هوش مردم جهان ز بول تیور دار با
 لبه ملک بی تو جمال و آتیش تو ۴۳ رسیده از همی تو بر تنه سپیدار با
 بهشت خط و چار صبر و یاد هر لب ۴۴ خردن ز حصه و قدر است جان با
 کبریا و بیرا خیر را بصیر با ۴۵ دزیر با امیرا مشیرا شار با
 دو سال هست کتر که فکرش چون نمک ۴۶ ز نقد جان یک بیک انگار عیار با
 هم از کمال بخردی بفرو فضل ایندی ۴۷ ز دست جمله بندی عنان اختیار با
 چنان ز نقد را تو گرفت پای به کار تو ۴۸ سکه گشت ز نقد کار تو امیر و زر کار با
 چوایه هم ملک دی که کرد ساز زم و کس ۴۹ سکه ساختی بهر زمین لا مشال منزل با
 خلیل انو اختی بخیل را گد اختی ۵۰ براسه هر دو ساختی چه بهتر با چه دار با
 در تم شکسته ره نفاق بسته ۵۱ آب عدل شمس ز چهره دین خناب با
 پاسبان تخت پا دشر ز روی آن قدیم ۵۲ که صفت کشد دو ماهه پیاو با سواد با

له دانشند آن که حاجت مردم روا کنند تر منک له کنایه از بهشت اعلیم است -

کشفه گرد ملک دین برسی فکرت از پیش ۵۲ ز کوه های آهنی برآین حصار
 حصار کوه صف شکن که نیش از دندان ۵۳ چو از گلو کس اهرمن شود نشان بخار
 سیاه بود شکم کنند سرخ چهره هم ۵۴ چو چهره قاصد عدم چو در خیل مار
 شوند در باد تمام مار سرخ رو ۵۵ که بر جندش از گلو چو مار باز غار
 ندیدم اثر در پیکر آتش تن آتش ۵۶ که افکنند در ابل کین ز مار باد مار
 نه داد اندونه دین ز دیو بر شود ز می ۵۷ فتنه خمار ظلم و کین بخشنده انحراف
 بنظم ملک دین نگذر بسکه ز آتش پیش فر ۵۸ که نگردد یک ز دگر چو بود از مار
 الا گذشت آزمون که بگذرد در چین ۵۹ سیال لاله و سن حمار با نسا
 مرا چو در آینه خال که ماند از تو جادوی ۶۰ ز شعر بنده در جهان حجت بادگار
 بجای آب شعر من اگر بند در چین ۶۱ ز فکر آب در سخن رهند آبیار
 بهاره تا بهر خزان شود زیاده گال ۶۲ تنی ز رنگ دیو جهان چو نیت سوار
 حجت باد حال تو سر از قرن سال تو ۶۳ بهر دل از خیال تو شگفته نو بهار

۳- قصید در مدح جناب حاجی میرزا آقاسی فرایه

دو تلاح کفر ند با هم مصاحب ^{companion} ۱ یکی تیغ خسرو کی ملک صاحب
 یکی خرم خلک را برقی خاطف ۲ یکی کشته عدل امین ماکب ^{مست}
 یکی ضبط ملک عجم را مزاول ۳ یکی ربط دین عرب را مو اطلب
 یکی ماسطه چهر ملک از مساعی ۴ یکی واسطه رزق خلق از مواجب

لے حکم لے لقب از یکے تبحر عالین عرب است

یکی حل و عقد اجل را انما رس ۵ کی رتی و فتق امل را مراقب
 زان یکی ز این و خود آہن دلال را ۶ چو آہن را بار و ز پیکار جاذب
 زان یکی ملک اجلال را جسم عادل ۷ کی ملک اقبال را ایم و اہلب
 زان یکی ابر بازل کی بسر بادل ۸ کی غیث و ابل کی لیت را غیب
 زان یکی رافع ناقہ از کف کافی ۹ کی دافع فتنہ از ہم صاحب
 ہر آنچہ این کند با مخالف ز خامہ ۱۰ ہر آنچہ آن کند با ماندر تا خوب
 نہ با گلیہ ز یال کنند از بُر و شین ۱۱ نہ با صوفہ عقباں کنند از نجاب
 کی آیت مجد را چیست؟ رافع ۱۲ کی آیت سجد را کیست صاحب
 کی با خطابش ثواب ضیاع نعم ۱۳ کی با خطابش ضیاع نعم ثواب
 دو گوشت قانیا از دور بینی ۱۴ کی گو کہ نبود و گوئی مناسب
 زبہ را ہزار صباے قبولت ۱۵ چہ صباں صبی صاحب
 ز تاثیر تریاقی لطفت عجب نے ۱۶ کہ جدوار و دیزیش عقارب
 ز کاخت ز آہر شد اہل حاجت ۱۷ بنید کے ہیں در آبروے حاجت
 تنگال از قبولت ہر اس چیرہ ۱۸ حجام از خطابت بہ سیرغ غالب
 پنگان بصیر آہنگان بہ دریا ۱۹ ز چشم تو خاکف زہر تو ہار ب
 توجہ کرد و ہر کہ چون خط تر سا ۲۰ لبوز از قلبش چو تبدیل را لب
 تین باز ناید را نفاس عینے ۲۱ روانے کہ از رحمت گشتہ غائب
 Miscellaneous

نہ بخشد نہ گیر نہ سے جمع ہن ان چنگال رباع سہا کہ حج توبہ یعنی رواہ سہ محرم

۲۲ در زلفه مقفله سرای جلالت
 ۲۳ کنی آسپه بانامه در مدارک
 ۲۴ نه کمال تو را کننده از عوالی
 ۲۵ تجلیل مضرب در جنگ جنگی
 ۲۶ محاسب نه مکیش سدا اهل گیتی
 ۲۷ در آسپه نقش نوشتن پیر و پادشاه
 ۲۸ قلم هر چه در دست بوال گرفت
 ۲۹ بدیواں فضلت نیارند که دن
 ۳۰ نه چه امروز تو اندر ماکک
 ۳۱ درین مه که باشد عمل پارمارا
 ۳۲ زاندریش صوم و تشویش سرا
 ۳۳ چنان سرگیتی که باسیف قاطع
 ۳۴ چو موئے که در منته جرمش را
 ۳۵ گراں کشته بے اوده صاف ساغر
 ۳۶ چنان لعل و لبر نمند و صواعق
 ۳۷ کند ابرو اطلال نه تقطیر زاله
 ۳۸ همی هر دم از برت زلال زمانه
 ۳۹ لایحه آسپه عسکرواں از تپا نه تند
 ۴۰

مراست بے نرا ہے کہ بر من ۳۹ بود مهر آں ماه چوں روزه واجب
 دو پیش تعالیٰ دو جادوئے لاهی ۴۰ دوز لفش تبارک دیندے لاغب
 بایو ال خراد غزالے غزل خواں ۴۱ بمیدان شاد بپنگے مخا حذب
 غداره خردز انش در قزع فاسم ۴۲ سهیل بمانیت دریل صارب
 بخون تن من خضیبش انا مل ۴۳ زود و دل من دسیش جوا جب
 غز کخوال غزالیت که گز گز غزه ۴۴ کند صید غزالان بشر بر خارب
 مرا چوں پری دیده دیوانه ساند ۴۵ چو گز و پریا دم از دیده غائب
 پند و ش چوں مهره اختران را ۴۶ بر دل رنخت از حقه خیزخ ملاعب
 چو از قعر آذنی چپی سنگ ریزه ۴۷ ز چرخ سلق عیاں شد گو اکب
 فرو زنده درے در ال لیل الیل ۴۸ چو آدیزه در ز جسد که اعب
 در آند زو آن بت مهر چرم ۴۹ بر آکند بر ماه مشکانه دو جانب
 خوا ماں و مرست و محمود و یحیو ۵۰ شگفته کله تاب داده دو آب
 چوبشست بر خاتم از سر جاں ۵۱ سر دم که لے جاں چول تور اغب
 درین فصل دایں ماه وقت این شب ۵۲ من و جل توزه زه زری عجاب
 نو اشرا کمان من قبل خدا ۵۳ نوادی خیر ابتلاک الفرائب
 لقد اسف الد هر کل المقاصد ۵۴ لقد کج ابحس جل المطالب
 المک بنامتدرا اشرا بحق ۵۵ وعت وعت علینا الرغایه
 من اشرا الی الیسنا المراء ۵۶ من الحق عالت علینا المراءب

تو کوئی من سنج ای بخت قبل ۵۵ من درد کے کوخضای دہر حاضب
شب دانتاب انگے کوئے مسکین ۵۸ بیاباں دآب انگے کام لائے
زوریت چہ روزاست روش کہ آب ۵۹ پس از صبح صادق کاوب
مراون ایدوں چہ باشد مراد ۶۰ بگوائے مراد ترا طبع طالب
گفتا کیے نامہ خواہم ملحق ۶۱ بوصف زمناں و تعریف صاحب
بدتم شدن شتر خامه جنبال ۶۲ چودر دست بریط لواناں مضارب
رواں چاکت ویت و فرزند شتم ۶۳ چونکام ترغیب کلک محاسب
بامداد آسہ بنامہ زخاستہ ۶۴ رقم کراہیں چاشمہ نغز زتاب
ہمی بارہ از ابر بانہ را حطب ۶۵ چودر دست دستور دایب ہر اہب
ہراسر دشد چوں دل خصم جایش ۶۶ کہ در گرم دوزخ بہانہ دوا صپ
جنگ گشت عالم چو چشم غیلاش ۶۷ چو گلشن براد با دنار نواں
چو جال بد اندیش اور در سارک ۶۸ تن بے نوا یاں توں در مصا طب
چو خوں دل از دیدہ بد سگالش ۶۹ ہمی آب بار ال دال ز مصا طب
چو زنداں زیاد شاتاں بزمش ۷۰ شب و روز بار ایاں نگر از سحاب
الاساکہ ہر سالہ آیدستان ۷۱ زمناں بزمش بلا باد ہارب

۴۔ قصیدہ در مدح حسین خاں صاحب اختیار

بہار آمد کہ از گلین ہی بانگ نہر آید ۱ بہر ساعت نروزش مرغ زار از مرغز آید

لہ عثمان لہ ترکیب دہا لہ قصیدہ لہ قصیدہ طبع لہ کافہ یا شدہ جمع مصدقہ سلی

تو کوئی ارغنون بستند بر شاخ دهر و گے ۲ ز بس بانی گے رود صلصل ترا ج و سار آید
 بجوشد مغز جان چمن لوبے گل ز بوستان خیز ۳ تیر مرغ دل چون آتش مرغ از شاخ آید
 خروش عنایت صورت سانه دانه تری ۴ گلشن از گل گلی از شربن گاه از چار آید
 تو کوئی صاحب بستان بهشت کن اند ۵ ز بس غلامان خود آنجا قطار اند قطار آید
 یکی بر کف نهد لاله که ترکیب قنچ دارد ۶ یکی بر گل کند قمیس کند بوسه نگار آید
 یکی باد بر سادہ صحن بوستان گردد ۷ یکی با ساغر بادہ بطرف جوبار آید
 یکی بنید چمن را بے تامل مرجا گوید ۸ یکی بوییدن است صحن که دگار آید
 یکی بر لاله پاکو بکسے ہے رنگ میلد ۹ یکی از گل بوجدا آید کج خج بوسے آید
 یکی بر سبزه منی غلطه کی در لاله می قصد ۱۰ یکی گاہے رود از بهشت کی گہ بوشیار آید
 زهر سویی نواسه ارغنون چنگلے خیز ۱۱ زهر کوئی صدفے بر بطور طنبور آید
 یکی اینجا نواز دهنے یکے اینجا کار دے ۱۲ صدفے ہائے ہے زهر سویی ہزار آید
 ہر جا جتنے در جتنے ہر گلے قنچ نوشے ۱۳ نہانہ غالباً ہوشے چو فصل نو بہار آید
 مگر در بستانان ہن ژو کیدہ گیسو را ۱۴ کہ از سنبیل بنغمزم بوی جاں بے اختیار آید
 الا یا ساقیلے وہ بجال من بیایے وہ ۱۵ دمام نے خود دانی دہ کنی تو کم خار آید
 سیشد از دیار دہ آب ریاسوزم ۱۶ بجانست کند و صد خیزن ایکٹ بکار آید
 نیدانی کنایہ سبزه چلی لذت دہر بادہ ۱۷ خصوصاً نیم کہ از گلزار باد شکبار آید
 سخن بادہ خورانی کہ می نوشند یا خواب ۱۸ کہ بخواب بکا لم آب کونر ناگوار آید
 شرابے تلخ خواہم یا تبہ شیرین از شورنا ۱۹ خود دیوانہ گردو کہہ سحر ایترا آید

لہ محو خجور کہ پیش نہ استند باشد کہ پریشان شدن در ہم رفتن -

دم بڑھ استغفرے شاہدے شے سہ چوٹ ۲۰ نہا ہی از عین خیز نہ ترک از حصار آید
 چو باد آں افکاش بخشارش بشو راند ۲۱ بی تاراج چیں گوی سپاہ زنگبار آید
 دی که ہم کشا چلقه بائے زلف چنبیش ۲۲ بجزم کار دال در کار دال شکست آید
 بجاں آد که هر که کا کل و گیسوے او بنیم ۲۳ جانی گوی چشم من میا ز انی مار آید
 چو ہم لعل شیرینیش بهم بنرستان گدو ۲۴ چو نیم دسک و کشیش و چشم بند بار آید
 نظر از بوستان بندم اگر ادر و بکشاید ۲۵ کناره از دستان گیرم اگر ادر و کشاید
 کناره خویش را بر عرق جراحی بنیم ۲۶ دی کا در کنارم باد زلف تابدار آید
 نگاہم چو بی غلطه بر بے آفرینے او ۲۷ بچشم عالم سستی باز دود و شراره آید
 ز حال و خط زلف شمره دایر و دوش ۲۸ جانی تار یک چشم چو کشت خبار آید
 چو دستایں بنیدام که یونین پنج درش ۲۹ چشم هر دو گیتی گاه روشن گاه تاب آید
 درش آبرو زنده مانده که دو کزوم ہی خیزد ۳۰ دی کان زلف چنبیش بے آید
 کشف روی میافش در شب که گران بی ۳۱ مرا بایک کساین لاغری پس بر بار آید
 لب تا آنی از صفت لبش بزکالہ داند ۳۲ کز دهر دم نبات و شکر بار آید
 الا با سو سینا ببین آن باد وینا ۳۳ سگ گوی آد که سینا سحلی آشکار آید
 مرا گوی که تخمین کن چو سزایا من بی ۳۴ چو سزایا تخمین ترا کیس چه کار آید
 بچشمه غزم هر که که کوئی خر خوبانم ۳۵ تو خلاق کویالی ترا زین فخر غار آید
 گلف خوانم هست و انم به جیبت صفت توام ۳۶ که میرانم بنید انم چه و صفت ساز کار آید

لایه شرح و نظریات در عنان و در راه دن و آگینه نام و در بند که بسیار
 شکر خیز صفت و احوال مکتبه را اگر بنید -

تو چوئی خانه آئی خانه رشک بوستان گلستان اگر فصل خزان بوستان آئی بهار آید
 غریبه که تو برگردد و بشهر خویش مینالد ۳۸ که پندارد و بغیرت از خویش و تبار آید
 چرا باد کشیدن منت افکاش صورت اگر ۳۹ تو در هر خانه کانی خانه بگفتش بکار آید
 نگار آفتاب نور دوست ز دور و نزدیک دوست ۴۰ که در اسلام این سنت بهر عیدی را آید
 باد است مستی و دانه پیش میگفتم ۴۱ که چو نور و زار آید نوبت بوس کناره آید
 ترشک خنده بگریه نیک آهسته میگفتی ۴۲ بود و نور و زار آید که صاحب اختیار آید
 حسین خاں میر ملک جم که چو نور و زار نشیند ۴۳ نصیب بل گیتی از بس و از بس آید
 بگاه کینه که تنها نشیند از یار تو سن ۴۴ بداند پیش خاں که یک عالم سواد آید
 بگاه چشم شرکانه که او در چشم بد خاں ۴۵ چه چیز شوق در دیده آسند یار آید
 زیم عدل از خنده خاں کش نیست آید ۴۶ چشم فتنه پنداری خواص کوکنا آید
 چو یاد از باد مراد کنم گاه سخن سازی ۴۷ دوات و دفتر و کلمه بهر سو تار و بار آید
 چو وصف تنی دشمن سوزا در ابرو بالی ۴۸ چو در رخ از دهنم سر بسوزان شرار آید
 خیال جنبش بیکار و چو در ضمیر آرام ۴۹ فضا که عالم اندر نظر کیسه غبار آید
 چو از دست افشانش نگار خامه وصف ۵۰ دق اندر دق دیوان شعرم ز رنگ آید
 ز طبع دست او هر سخن را تم تو پنداری ۵۱ که ابرو بجرم اندر بکس و بر بار آید
 چو طبع روشنش از اراضات منقبت گویم ۵۲ چشم تاب خود رشید و خشان متعار آید
 حدیث خلق او از خانه چو زانم بگویم ۵۳ سر نقش دیوانم چه نقش قند بار آید
 ای که دنیا شاه هم بزرگ و همتی بزرگ تن را اگر یکنه و این لقب و تم است
 نه پریان و نه گنده که جان -

زم رنج آورد بدیدگان خصم اذین پس ۵۴ بجای خزه یکال بجای خواب آید
 خنک گشت کفر خنخ رد لاغ شد اکند ۵۵ یقین شد شمشیر ز خواری زار آید
 بدوزدم اودر گوش ابل مشرق و غرب ۵۶ هر جانب که رود آند بانگ یسار آید
 ز شوق آنکه بر دم کف راوش بختاید ۵۷ ز راز کان سم از حدن در افر محار آید
 بر زود اتق ز الماس شیش بسک خول جسد ۵۸ لوگوئی گهسته گیتی همه آتوت زار آید
 محاسب گفت ذی شرم خودش لی رسم ۵۹ ز خجالت بر نیار دسر اگر دوز شمار آید
 که کس با کف ز بخش چون خوش نبیند ۶۰ بدان که ابر بے بر دازد کوه سار آید
 حصاری نیست ملک فریش را اگر خوش ۶۱ پیغم حبش نثار کاندراں محکم حاصل آید
 ملک قدر ملک صدر اهدا آید هر سال ۶۲ بر آنکه از خلقت گیتی یادگار آید
 بسید تنیت گویند من گویم تو خود عید ۶۳ بسیدی تنیت هر کوه نایه شمسار آید
 مرا نوزد بر دیکه دیدم هر فردت ۶۴ دگر دوز را در پیش من بے اعتبار آید
 الا نسبت صدر اگر با جاد صد سجی ۶۵ چنان چو نسبت به اجل یکی چلاد آید
 حساب دلت از دل ان کاند حسابند ۶۶ شمار دلت بیرون زان کاند شمار آید
 گویند ای دانات بجر عافست تا آنی ۶۷ سکه زلف زشته از زشته در شاهوار آید

قصیدہ در ستایش بادشاہ رضوان جاں نگاہ مروج ملت نبی

حجازی محمد شاہ غازی طاب ثراہ فرماید

ساقی بدہ طلل گران آں سرہم تھان ۱ اندر بر غم بشکو و شادی ہر جاں پرورد
 در خم دل پیہ خیال در جام ہر زرفشاں ۲ درست ساقی قوت جاں خشاں جاں پرورد
 در جاں جزاں بشیر کونے گلویا بد خبر ۳ نازد سزا لب در بیکو کز جگہ گشتاں پرورد
 چوں برفوزہ مشعلہ کیمبر کبوتر دشتاں ۴ دیلاہ شود در حالمہ جسے نہ ہماں پرورد
 بدول گنایا بدشتاں پر بخ نمایا غواں ۵ در سفر کار و میزاں در رخ ریحاں پرورد
 شادی و ہمیشہ آں کسری کسری چاک ۶ بیجاہ ساز و خاک آں ز خاک آں پرورد
 از سنگ ساز و دنیا و خاک آں دیکمیا ۷ از درد انگیز و صفادہ درد و مال پرورد
 بر گل نشانی گل شود خوش چکے سنبلی شود ۸ زار آں خورد و بسلی شود صد گویاں پرورد
 بلا طاعت طلباں تیر خورد و ابہ فطن ۹ طعمہ بیاں لقمہ خن کال لقمہ تعان پرورد
 بتیاں کند تبیس را انسان کند المیس ۱۰ ہوش ہزارا ادریس در مغر ناداں پرورد
 ہے چوں لی بیا بود کور ابدن ینا بود ۱۱ آ آتش سینا بود کس آب جواں پرورد
 دل آں دنیا نہ خفت جان آں دین و شرف ۱۲ چوناکہ گوہراں صدقہ آں بیاں پرورد
 از جاں پاکان خاک در رخ آب تاکہ او ۱۳ کایوں عصیر الی و جاں بخداں پرورد
 زان جوہر خوشنیش مگر عکس آںست در عیش ۱۴ خاک تیفش خود و شیش تا حشر عیال پرورد

لے بہرمت و انجا کشایا بہرمت نہر کمال سہرمت نہر کمال سہرمت نہر کمال سہرمت نہر کمال سہرمت نہر کمال

لعل خنانش لقباه در خنانش سلب ۱۵ ماه در خنانش سلب خنانش پیرود
 جان اسود و سر از دل انشا طو شود از د ۱۶ ماه جمال خور از د غلطه ضواں پیرود
 در خم و ال رد نمی ال در خنانش دار می ۱۷ در جام جان رد نمی ال خنانش پیرود
 نه با یکی گفته می جان به با یکی گفته ۱۸ جان پیرود و خنانش جان در چند ال پیرود
 چول مطرب پیرود مطرب یا به طلب توبه ۱۹ سیر بری کاند و قصه به و خنانش پیرود
 عقد ثریا بدیش می ماه در غنیشش ۲۰ دال زلف به بند و شیرش کفری که ایان
 زلفش چو لای خیر سر و زلفش روانه تر ۲۱ کز یک کز دل قمر و پیر و مال پیرود
 گل پیرود و در مشک چپ کز خنانش از انگش ۲۲ بیضا نماید اتیس به در گریبان پیرود
 چونان نماید از کز پیرود فشان از مشک ۲۳ کز دم گذارد بر تر گز هر خنانش پیرود
 پیدا لب نهان ال یی خوش تر آتش جان ۲۴ جان دل کز آتش آن پیدا نهان پیرود
 رویش ندوید از تر در فتنه به آرزوم تر ۲۵ آبی آتش کز تر شعله عطشان پیرود
 خورشید زنده ال تا یک محدث در ال ۲۶ زبیر شیرین خنانش کز ال پیرود
 زلفش چو طنازی کند باز خنانش باز ۲۷ بر نه به سازی کند و خنانش پیرود
 زلفش کز گری و دزیر زلفش سقری ۲۸ گوی رو ال مشری و جرم کوی پیرود
 مشکین خنانش بگر و لب نیست چول مطرب ۲۹ کز کد ال به عجب کز تبه کد ال پیرود
 دار و نم را بشیر ساز و دو لم را ریش تر ۳۰ ماه از ال بیشتر و کز تر گان پیرود
 جز خنانش سیرین ال زلفش را اشج ۳۱ هرگز شین ال جرم مهر سلیاں پیرود

ہر گھنٹہ انزل بے من نشوئے عجب ۳۲ ناچار شور اس کی طلبش ہر نگہ دل پرورد
 چوں در شاق آید می بر چیدہ ساق آید می ۳۳ تکلیف شاق آید می آنکہ ایام پرورد
 خیزانے کار دہد آن ہم دیں کن یہ ۳۴ بگزار جنگ و مشعلہ کاین پرورد و نسران پرورد
 جامے بجز کافے بجز بوبہ حریفے بگو ۳۵ زان پیش کال ہی کنو خانہ نیلاں پرورد
 درشت خواہم غنیمت ساخت بر بوم ملت ۳۶ ترسم نہ لطف چوں شبت کو نگہ عصیاں پرورد
 از دو لب می جنفس یک بوسہ دم طمس ۳۷ بگزار تا خود گیس در گشتان پرورد
 بوسہ ہر بے شغلہ بے رست جنگ و گلہ ۳۸ کہ جہاں رفت آن جہاں کا نہ جہاں پرورد
 در بوسہ نہ ہی بسیر طے تکبیں بندم کر ۳۹ گرد و غنود شیر ز چوٹ سم طغیاں پرورد
 دیرہ چو تا آئی کسی کو را بود جرمت بے ۴۰ زیا کہ در مجلس بے رح جہاں باں پرورد
 ماہ ہیشہ جہاں غیش ز غیش نہ مال ۴۱ کو قیوداں قیوداں ظل حال پرورد
 دار احمد شاہزاد آن قیصر کسر اشراو ۴۲ آں کو زوم عدل داد آیں ز دال پرورد
 از خرم و اندر خرم و شرف و عزیم گیر و بجزو بر ۴۳ از جو و بخشش نکند ترزد عدل گہاں پرورد
 گیتی چو ہمہی ہمداد نظم جہاں از ہمداد ہم ۴۴ وز ہمداد و ہمداد ہتاب کتاں پرورد
 تہش ہمہ نہ را حل و شند رستان مل ۴۵ ہر ش ہر طعم عمل در کام شہاں پرورد
 چوں بر زرد زیندہ اور بچہ گیر و گزرد ۴۶ ماندہاں کا لہر اور بجز جہاں پرورد
 ادیشش خصم و زماں پیش کا یاد عدم ۴۷ تن اچا ہی و شکم بادست غفٹاں پرورد
 ماریت گلشن گفہ سرگز ہر بار و میشکر ۴۸ نازیت نفیش جان سرگز شایطوفاں پرورد
 دستش چو بخش مال از دزدی و ہر مال را ۴۹ چوں ایہ کا طفال از شیر ستیاں پرورد

گر حفظ انکے بشر از حزم ادایا بر اثر ۵۰ چون لوح محفوظش فکر جا شاکیاں پرورد
 - اکبر ختم غول بادی نیا راز و جیل ۵۱ اندر سر پیش اجل چشمے نگہیاں پرورد
 مراح ادب از خستین گردان از خلق سخن ۵۲ عالی لطیفش در آن مهرش عنوان پرورد
 در بد سگال بد سیر ختم دے آمد دور نظر ۵۳ در دم نهانش دادگر هر مفت نیرال پرورد
 شاه امراد از سخن خوانند استاد سخن ۵۴ واکوں پریشاں طبع من نظم پریشاں پرورد
 این نظم را نگفته گیر این مح را نشفته گیر ۵۵ این بنده را آشفته گیر ای پاکه بنیان پرورد
 این مح را پاتا بسره مبتدا و نه خبر ۵۶ آری زبگوید تیر بو شے که قصصان پرورد
 ہم بس عجیبے کایں شرافت قبول یاد شاه ۵۷ کاتر سپند و مصطفی اشعری که چال پرورد
 شرے دد که غیب آمده و غیب غیب ۵۸ وحی است لاریک بره امح سلطان پرورد
 امام مطلق در مثل عجاز و حق دل نش ۵۹ وحی محقق دانش وحی که ایتقان پرورد
 بیا وسط طرح الامیل یں پرده و جان کیا ۶۰ تا پرده دار ملک دیں در پرده جانان پرورد
 در خواب گفتش دادگر کایں از خروید پیدا تر ۶۱ خلایق بیداری شمر خوانی که ایماں پرورد
 بخود شواذ صہبا کے من صہبا کش ازینا کنی ۶۲ فیضے و سوزانی من که مشکل ساں پرورد
 اینت یہ بیداری نشان که وجد کوئی ہر ۶۳ ساتی بدہ طر گرائں الے کہ تہاں پرورد
 چوں بنده عنوان کہ دبا ال نفر شر جانفزا ۶۴ از جو کہ اشعار ملا ال طرف عنوان پرورد
 تادید از صحر اعطاف تاخیر از دریا صبر ۶۵ از غم عدویت چوں کشف سر در گریاں پرورد

۴- در توحید عزرا ستمه

- ۱ کشودی اکت قراگین جان را قیرواں کردی ۱ نودی چهره آفرین منیر آسمان کردی
 ۲ قمر آردی از گردون بشارخ ناردن لبتی ۲ گزیده دیدی ز عیان نهان ناردان کردی
 ۳ یکی گزیده کوچه القاب سیر سیراوی ۳ یکی باریک موی صفت لاغز انیاں کردی
 ۴ بدان قمر آگیزم نرم نمک یانی دل لبتی ۴ ذوال شمشیر بودا نکرل دست قصبیل کردی
 ۵ دو چهره کردی از سنبل کبودی گلستان گل ۵ ذوال پیرچس چینم زنده توانا کردی
 ۶ نمودی چهره آه آسمان را از آستان اندی ۶ کشودی غنچه شمع شاکان را از گهال کردی
 ۷ دو جلایان شب گلشن نگیزی بر روی ۷ دیار باره با چوین برج از قیرواں کردی
 ۸ ز غم چو نام تا که نیست زنده و ششم آتو ۸ شب آه کیل بود روشن سابلان کردی
 ۹ ز پس گسیوخی شمشیر نگیزی خرم در دیس ۹ جزا که نشخیره کند زده کاه سنال کردی
 ۱۰ دامن اهرانی با من آه آرام چال کردی ۱۰ ملک با همه نامهربانی مهربان کردی
 ۱۱ هنگام ادرار ادرار ادرار ادرار ادرار ۱۱ خجل من ادرار ادرار ادرار ادرار ادرار کردی
 ۱۲ پر یک تکرید از آه من تو که ماه پری چهره ۱۲ چرا کی باره آه من نهانی پرنیای کردی
 ۱۳ مشیت از کرب یا ایانت و سر سبیل ۱۳ بنده که تو که سبیل است آگیزی یان کردی
 ۱۴ نگیزی بر برل زین دل را سنبل گلشن ۱۴ بنده که دوری را که دوستکربا دال کردی
 ۱۵ در اول او غم نام و نمودی ز غم نام و آخر ۱۵ زخون یه دود ز غم نام و غم نام کردی
 ۱۶ شیه بر دست از خط خطا دال از گهال کردی ۱۶ که صد و ده سبیل کردی مراد استخوان کردی
 ۱۷ چهره بتانی که گزیده غم نام و غم نام ۱۷ چهره بتانی که گزیده غم نام و غم نام کردی

تنگم زلف و دست از کیش بهایش ^{۱۸} از دغافل شدی در یک طق گویاں کردی
کسل در بند شود این کس بسیار و بدگوهر ^{۱۹} بنابین ده کور این خود گماں کردی
ریای خانه کنی اختیار این داری ^{۲۰} غرای را هنر در این اے کاڑاں کردی
در این راه بهال بند که بل زدی کی ^{۲۱} کجا دیلی مانت زو کور یا ساں کردی
نه این لغت بهال زن کنی راه مژگون ^{۲۲} چه موجب شد که در خازن گنج ترا کردی
نه این لغت بهال کنی کسل زده گشت ^{۲۳} چه شد که در وی در مژدوش زباں کردی
نه این لغت بهال کنی زده گشت ^{۲۴} چه شد که در وی در حکم راں کردی
نه این لغت بهال کنی شیطاں ^{۲۵} چه شد که در صفت کس استنشیاں کردی
نه این لغت بهال کنی شیطاں ^{۲۶} چه شد که در آغ و بار باغ عارض خیاں کردی
گم کردی چو دست پلواناں لغت ^{۲۷} بسند نیز گشتن فتاد را اهلواں کردی
الای زلف و دم و رخ و پای ^{۲۸} چه شد که در زماںم نخواست سرکواں کردی
گسی بر من زدی پلوی باکل گزشت ^{۲۹} حکم از چهر زدی که از چهر جوان کردی
ز بر چهر گره داری تین ناآزده داری ^{۳۰} خد گم کس برده داری زاک و جواں کردی
نه داری از چه بگنج لالی پاسبان گشتی ^{۳۱} خد تعالی از چه بر شاخ صنوبر آشیان کردی
نه داری از چه بر باحت جنت قدم ^{۳۲} نه شیطاں چه بر او و حش و ضواں کردی
تیر و کشت و موافقش آئے لغت ^{۳۳} چه چو زدی و چه چو زدی و چه چو زدی کردی
هانا انا نه چینی نهفتی زدی هر چینی ^{۳۴} دیا آجونی تا داری تیرا نهفتی کردی
زده چینی نهفتی زدی هر چینی ^{۳۵} سینه زده چینی نهفتی زدی هر چینی کردی

کی استغفر الله شتابان یحییٰ از گت ۳۶ نیل فاکانم آتیس بخیرال کردی
 نه هجر حاش شخیرال یطیب طینیت ۳۷ نیل فاکان جاد بهشت جادوال کردی
 علی الله عارض جوجبال یطیب نیت ۳۸ نیل فاکان روح القدس لایهال کردی
 نیل یازدم روح القدس یطیب طوبی لک ۳۹ که از یک لک جان پروردگانی شادوال کردی
 نیل فاکان خود برگوچه کردی ناشدنیس ۴۰ که من نه که بسویم شایا کردی آن کردی
 و لکن برده ام که ایس بواز چه شدیدا ۴۱ چرا سرتبه گویم کانهچنین آسچنان کردی
 مناذ الله بهشت جادوال یطیب روح دایست ۴۲ سینه لک افکالت آبوا جوجبال کردی
 نهانی رشوقی دادی نسیم صبح راد راد ۴۳ غباری عاریت از در که فخر زمان کردی

در معجم شجاع السلطنة حسن علی میرزا گوید

باد نوروزی نسیم عطر جان می آورد ۱ در چهل ز مشک صید کاروان می آورد
 رزم عید از برای چشم کاوس بهار ۲ نوشدارو ز دل یو خزان می آورد
 یانویچه صبازی آفرید دل برین ۳ حج نامه سلم به از خادوان می آورد
 بهر بن بیز آب می گلستان ده را ۴ از گل سوری دوش کاویان می آورد
 زخم اردی بستی نمرده نزد طوس عید ۵ از لاکت از سکوبوس هر گاه می آورد
 بنادود از مزج حلیف انیک سپهر ۶ از کمان بهمنی تیر و ستار می آورد
 یا پیام کشتن دارای درای باد صبح ۷ در بر اسکندر صاحب قرآن می آورد
 یا شماس خزان از قاهران روی بهشت ۸ و شکی از نیزه آتش فشان می آورد

آه بیو را سپ لعل بیخاک بیو دیمت فاری که هزاره آکویند چول دراده هزاره سپ بیو را سپ لعل بیخاک هزاره

یا نو قتل گرم مضبوط آورده نسیم ۹ در چین چو از شیر یا مسک می آورد
 یا گرمی فصل می را بر دوازده خاک ۱۰ گیوه و درین سجود می نوکشان می آورد
 نفس نامی در انگار کانیک با سمداد باد ۱۱ نقشها از پرده در مسک عیان می آورد
 خواهران لاله و گل را از مفت نام خاک ۱۲ به مجور وین تن راه مفتخوال می آورد
 خنده گل است باعث گرایی از سنگفت ۱۳ کاشک چشم او خواص غفران می آورد
 نفس نامی خود روی نیست بل خوشبخت ۱۴ صنها بین ناز هر حرفت چپان می آورد
 گاه پرانند نشا جان پرند از نترن ۱۵ دوسن ییاد از گل پریا می آورد
 گاه بر بخار صرافان زرد و نیار چند ۱۶ از گل خری بیازار هسان می آورد
 مطلع از مطلع طبعم بر آید کز فروغ ۱۷ هر رادر جادو سحلی هسان می آورد
 سانی مانا شراب از غوال می آورد ۱۸ بزم را آندم گلگشت خبال می آورد
 جام کخیر و دیر از خول سیاوشان کند ۱۹ در دل لباس باقوت دال می آورد
 قطعه سنگند بهین ظلمات بر لب آب خضر ۲۰ طبع و زلی یی سخن دریا می آورد
 خود نید زت سنگند مگر کاند شراب ۲۱ هست تاثیر که عمر جادوای می آورد
 از دل صاف صراحی در تن باینده جام ۲۲ دست ساقی بایه روح روا می آورد
 دست نشان بایه کوبان در شانه ساد ۲۳ بر دوسه در گم پیر هسان می آورد
 خلق را جشنی و زگر گول ست گویا نو بهار ۲۴ از نسیم عطر گلستان شاد ما می آورد
 اینیم صبح کاسه شراب کانی نزد شلق ۲۵ از نردول و کوب شاه هسان می آورد
 تهران ملک حبشید ی بهادر شاه حسن ۲۶ آنکه کوبان را بر دگر پاسبان می آورد

لله ام بازار می نورانی که تاملن پسر کاوه اورا گشت -

آن شهنشاه که بهرام چراز نرسه شوق ۲۶ سجدہ بر خاک پیش بخت آسمان می آورد
 آنکه یک شمع کف در آتشکار اصد و نهار ۲۸ گنج باو آورد گنج شایگان می آورد
 هرگز ابطاف اذاج شربت بر سر نهاد ۲۹ روزگارش کامکار و کامران می آورد
 هر چه چو نقش خود دوست نقاش قضا ۳۰ بر بیل آزمون و امتحان می آورد
 هر چه دانی با دین جهان خودش چه کرد ۳۱ آنچه بر کشت رابرت میال می آورد
 نادر دوان جهان منش رستم کرد آسمان ۳۲ نام دستان که اندر دستان می آورد
 رفعت کاخ جلالت در سلوان دماغ ۳۳ کاردانان یقین راد رگس می آورد
 نصرت و فیروزی و فتح و ظفر مار و زنگار ۳۴ بار کاپ شوکت او بهمنان می آورد
 حسرت دست گم بارش مزاج ابرو ۳۵ با خواض آتی طبع دخال می آورد
 تیره و بیم دارانش بهرم شکست ۳۶ بر شکوه نسر شاه اردوان می آورد
 خصم یابی چون ستیز و خوار سازد کجا ۳۷ تاب دارد و سوار سیتان می آورد
 مودگرستی نیار و پر کاسه بر کشید ۳۸ گم کردی بر تن شیر یار می آورد
 باطنین پیشه لاغر که پیش ندو نیست ۳۹ سخیل بر خاطر بیل و مان می آورد
 گم رفتم از دلو بسبب آسیب از کجا ۴۰ بر تن باز دی سام پیلوان می آورد
 کسری که پاس دارد بارگاه خشمش ۴۱ از جلالت با بفرق فرستادن می آورد
 گم دوش گم دول بگوش که رسد هرگز که ۴۲ در جهان خوش عزیت جهان می آورد
 از دیکه پیشت آسمان افتد ندیم ۴۳ چون پیچید دست بر گز گران می آورد
 دقش ان پیشین را شورید اندر آب ۴۴ هر کجا کافان ماس بر زبان می آورد
 نه و بیم راجحه طنین آواز پیشه ۴۵ بر عیار زنگاه -

اینه منشا یی که از تاثیر عدلت روزگار ۴۵ صوره را از چنگل باز آشیای می آورد
 گرز زمانت فلک گردن کشد برگرفت ۴۶ دست دورای پالنگ از گنگشال می آورد
 روزگار از دواج چادر بام و هفت تاب ۴۷ با گفت طفل عطار آوا می آورد
 نیست جز تاثیر تابان نجم نخت هر چه ۴۸ آلب اسطراب و مرزاد و جال می آورد
 معجز تاثیر انفاس تو در تسخیر ملک ۴۹ ازم عیسی روح اشر نشان می آورد
 موی شخص تو فروغ حوادش راسته ۵۰ از طور معجز کلک دنیا می آورد
 مرقضاراد نظام حل عقد روزگار ۵۱ هر چه گوی اینچنین او اینچنان می آورد
 آسمان جزو کینت سنگد سرمای ۵۲ آشکارا هر چه از سود و زانی می آورد
 چون فلک صاحبقرانی چون ترانادید ۵۳ زان سبک سوده است از هر زانی می آورد
 شادری شاها که دائم بر وجود عقل پیر ۵۴ مژده از جانب بخت جوان می آورد
 سینه خاکی ز رفعت مرت حتمی فکن ۵۵ کز دینی شاد است هر زبانی می آورد
 گرچه ظلمت نیست نظمی کش توانش شنید ۵۶ زانکه طبعش آسمان در میان می آورد
 لیک چون هماد در روح تو میرا ندخن ۵۷ روزگارش هر دو عالم را گال می آورد
 روح پاک افضل لدیش مست نیک ۵۸ تهنیت هر دم ز خاکش میروان می آورد
 روز و ماه سالیان در دو غم و بخت مباد ۵۹ تا که دورای روز و ماه سالیان می آورد

له پالنگ گفته که لاب نام پیر شهاب که در وضع اسطرلاب است که از جال
 شکله از اشکال نجومی است

۳۰
۸۔ فی المسمطات

درج و ستایش اختر شہر یار می صدف گوہر تاجدار می شہر سبزی
دہد علیا بام خجستہ شہر ایر کامگار ناصر الدین شاہ قاجار ادام اللہ تعالیٰ

(۱) نقشہ رستہ از زمیں بطون جو بہار ہا دیگستہ جو زمین زلف خوشنار ہا
زنگ اگر ندیدہ چساں جہد شرار ہا برگاہ لالہ میں میاں لالہ زار ہا
کہ چوں شرارہ مجہد زنگ کو بہار ہا

(۲) دانا زاد کی شگوفہ از چہ پیر شد خود و شیر عارضش چہ از زنگ شیر شد
گاہ بر کہ بچوں بوم غم اسیر شد زبا نگندہ دلبرش چہ خوب تنگیر شد
بلے چنین بزدل رہا شقان نگار ہا

(۳) دریں بہار ہر کسے ہوائے داغ دار دا بیاد باغ طلعت خیال باغ دار دا
بہر شب ز جامے بکفت چرخ دار دا ہمیں دل منت لبس کہ در داغ دار دا

جگر چو لالہ پر زخون ز عشق گلزار ہا

(۴) بہار را چہ میکنیم چہ شد ز بر بہار من کن کہ درم از جہاں چو او شد از کنار من
خوشاد خرم آندے کہ بود یار یار من دوزخ متکبار او ششم اسکار من

چو ششم کہ اندر دشتا کنند راہ ہا

(۵) غزال شکوی من ز من خطا چہ دیدہ کہ بچو آہواں چہاں خطا سپید
نقشہ بوسے چو ابجرہ آرمیدہ نشاط سینہ بردہ بساط کینہ چیدہ

بیا نقل آشتی بس است گیر و دارها

بصلح در کام آزدشمنی کناره کن دلت ره از نمیدهد دوست تشاره کن (۱۱)
دیا چو سحر رشته زلف خویش پاره کن براد به بند صد گره ذراں پل تشاره کن

که سخت عاثر آدم ز رخ انتظارها

نه دلبسته که بر رخ بسا داد منظر کنم نه محرمی که پیش او حدیث عشق سر کنم (۱۲)
نه مهری که یکدش ز حال خود خبر کنم نه باده محبتی که زود ماغ تر کنم

نه طبع را فراموشی که تن در هم بکارها

کسے نیرسدم خبر که کیستم چه کاره ام یہ ضیقم نہ محبت زباده خواره ام (۱۳)
نه خادم مساجدم نه مؤذن مناره ام نه کدخدای خوشحال نه عامل داره ام

نه بیشتر دوستم نه جزو مستشارها

بهشت ایچ میکنم تباہشت من توئی بهار دباغ من توئی راضی کشت من توئی (۱۴)
بکن هر آنچه میکنی که سر نوشت من توئی بدل غامبی زن که در سرشت من توئی

نهفته در عروق من چو بود با تبارها

دمن ز خنده لب عیقتی را این شود بین ز سبزه خط بخرمی چنین شود (۱۵)
چنین جلوه رخت پر از گل من شود من چه بگر درخت سبزه دل من شود

از آنکه سنگ در چو تو نگار از نگارها

به پیش شکر لب چو من ز لب زده ام که بالبت طبر زده است خط زده ام (۱۶)

له خوشحال نام محاسن است از دلایت دن گفتم جانک که کشف را گویند که من
به پیش دست را گویند که طبر زده از طوایت است به شکر پاره گویند

خیال عشق کوئے تو اگر زمیں بود زدا ز اضطراب عشق تو چو آسمان بلرزدا

بہی بہ بوسہ دست قدم بساں خاکسار
(۱۲) بت دو ہفت سال میں مرے دو سالہ وہ ز چشم خویش نے فشان لعل خود پیالہ
ننگار لالہ چہرین سے رنگ لالہ وہ ز بہر نقتل بوسہ مرا لب جوالہ وہ
کہ داہبت نقل ہے برائے میگسار

بہل کتاب لایم کہ مرد و ریش بستم نہال راہ پیہ یکم کہ زائل غریب نیم
شراب آشکار وہ کہ مروت سن نیم بخت کشت عمر خود کم از ترش نیم
کہ منع جانور کند ہی ز کشت زار با

(۱۳) سن از شراب میخوردم با نگ کوں میخوردم بار گاہ تہمتن بزم طوس میخوردم
پیالہ بائے دہنی علی اروس میخوردم شراب گبری چشم سے مجوس میخوردم
نہ جو یکم کہ جو کفم برگ کو کنار با

(۱۴) الاچہ سالما کہ سن سے و مریم داشتیم چو سال تازہ میشدی سے و مریم داشتیم
پیالہ و جا ہما زہر و سیم داشتیم دل جو او پر ہنر کھنک کریم داشتیم
چہ خوش بازار داشتیم و نگار با

(۱۵) کنوں ہم ارچہ فطرس ز دل نفس یکشتم سوچ دے سے ز بیکشتم
فغان نہ جو میتی برادر سن یکشتم کہ جو ہم ارچہ شیا ز دل نفس یکشتم
سگر بر آتہ جہد ہم با نہ ز آتہ جہد

لے غریب نہال نشان زدن و نگداشتن سے کہ شہر میں سے بی سحر زار مان و کشت زار
راعت ساز نہ جو بخت دین جانورال دیا سکار ۱۲

صفیقہ کہ از صفا بہشت جاوداں بود سر یہ کہ از گرم حجابِ فشاں بود (۱۶)
 فرشتہ زمیں بود ستارہ زماں بود عفاف و دست کز ازل حجابِ جہم جاں بود
 گلکشِ نوشِ جنتش مصون از نیشِ خار ہا

پہر عصمتِ حیا کہ شاہ بہت ماہ اد شہی کہ بہت روز دنیا نہ در پناہ اد (۱۷)
 سپرد تباہی او ستارہ در کلاہ اد الا زادہ مادی شہی قریب شاہ اد

بخود ازین شرافتش عزت است بخود ہا
 یکا نہ کہ از شرفِ دو عالمند چاکریش ز کائناتِ تنجبِ سُبح و چاکر گوہریش (۱۸)
 پنج حسِ شوشِ بہت نافرمانِ ترش بہت خلل نہ فلکِ ننگِ سیاہِ غوریش

نخلِ داد و دسمِ ذر نہ وہ نہ صد ہزار ہا
 میاں بدر و چہر او بے بود ہما نیہ از آنکہ ہر ہر کسی بہ بندش حیانہ (۱۹)
 ولیک بدر چہر او گساں بر ہم ہر آئینہ کہ عکس ہم نہ ٹھکنہ چو نقشِ جاں ہر آئینہ

خود از خردِ شمیمہ ام مرا حسیث باہا
 بگم شرع احمدی و است اجتناب اد و گرنہ بہر شریعہ چہ لازم اجتناب اد (۲۰)
 حیا بے او حجاب و عفاف و نقاب او و گرنہ شرم اد بے حجاب نقاب اد
 شاعر نورِ طلعتش تگنائے جہاد ہا

ز ہی فلک بہ بندگی ستارہ پیش روی تو بہشت عدن آئینی ز عیشِ مشک و یو تو (۲۱)
 تو عقلِ عالمی از اں کیسے ندیدہ روی تو نہاں ز چشمِ دور نہاں ہمیشہ گفتگو تو

لے صفیہ یعنی برگزیدہ استودہ است حجاب یعنی پوششِ پردہ رفتی و چہاں
 شدن است جہاد یعنی دواہ ۱۲-

زبان بیکر رحمت کشاده شش خرابا

خصال جلیل تو به هر سر به بند گرد وجود کائنات را در گزینش
چو در آفتاب را به چشم دنیا دور به نیست و جز تو نیست نیست بگذرد

همی زو جده بشکند بچهره اش بهار با

بهر آنکه نفس ترا بجان نشاکم بر آن طلی عمرو سوزشتم عالمم
حیات جادو آنه را تنی از خدا کنم که تا ترا بجان دلد شتابم باکم

ز گوهر شناسی خود زشت نثار ما

چنینم ز مردمان که اصل مری توئی چه ضرام از این آتش صبح آدی توئی
جهاں پر ملال را بهشت خرمی توئی بجاں غم رسیدگان بهار بهی توئی
همی نشانده از من بمرور دن شاد با

۹۔ در توحید باری عزراست

- نہانی از نظر بنظر از بس عیانیستی ۱ عیان شدہ سراپا نیستی که سیگفتم نہانی
گویی گویم عیانیستی گویی گویم نہانیستی ۲ نہ آندی نہ آندی ہم آندی ہم آندی
نہرو آن کہ از عین عیانی بنید نہانی ۳ ہم پیش آن کہ از چشم نہانی ہم عیانی
ایشیں هر چند جو دیگران هر چند میور ۴ نہ محصور در این هستی نہ مشلوب گمانیستی
بیانی بر آن کہ کس واقف نباشد کہ بر داری ۵ زبانی کہ کہ کن ادا نباشد بر جانیستی
بیانی و الفاظ و صورت نیستی لیسکن ۶ ہمینی صورت و الفاظ و صورتی را بایانستی

پنجم حق نگردد ز رفت بنید مرد و نشود ۷ تو در هر قطره پنهان چو بحر سیکه انستی
 اگر کس عکس خورشید فلک در آبدان بنید ۸ نیاید گفت خورشید فلک در آبدانستی
 کجا مری کسی صد خیزد غیر از خیم زشانش ۹ در دل آبدان بودن خلوت محتاجانستی
 و اگر گویند خورشید است کانه آبدان بزم ۱۰ زانگاه عیال مرد و عقل نمکته دانستی
 یکی گفتا قدیم از اصل با حادث نه پیوندد ۱۱ سپس پیوندد با ازات بهیمنه چنانستی
 گفتیم راست میگوئی در راه راست پیوندی ۱۲ لیکن آنچه میجوی عیال از این بیانیستی
 بجنبه مرد و شاخ از نسیم در ریشه یار بجا ۱۳ نه چینه اصل آن از باد گذر عشق تو دانستی
 ازین مثال روشن شد که فصل از ریش را ۱۴ ثباتی با حادث اندر طبیعت تو آبدانستی
 بمعنی هست پاینده بصورت هست آینه ۱۵ بوجهی از مکالم بیرون بوجهی در بکامانستی
 انال پانیدگی همایه با عقل نگذراید ۱۶ ازین زاینده گی همایه با زبان دانستی
 روان بونکی سینا ازین شراقی شنائی ۱۷ زیر خاک ازین پائین کوبان گفت دانستی
 کس ازین تریش بود که تا آنی تنگ گوید ۱۸ سر آید مر حبا باشد که شقیق از چنانستی
 بخاصات به پیوند و کلام بعزیز چنان ۱۹ که ره کم کرده راه مر جوی علی در دانستی

۱۰ در مدح شجاع السلطنه منصور حسن علی میرزا فرمایید

عید است ساقی قلع همباز دنیا بخشد ۱ در گوهر الماس گوی لعل مصطفی ریخته
 کرده پی اکیر چال در طاق زرنج روان ۲ در ساعیه یاسان گوگرد حمر او ریخته

له تواند نظر آید غیر از کبر خیزد یعنی ازین سه اصل تنه در شک و در عا شراخ است ۱۲-

آب از سراب انگشته آتش آب انگشته ۳ ز آتش جاپ انگشته درجه دریا رنجته
 ۴ سوچ زن در مشربله انوج فوج غم ۴ اندر بلال کشنبه عقد ثمر یا رنجته
 پیمان کاس بن عین غلمان اراج عین ۵ در بزم چول خلد بری طرح سارا رنجته
 مجلس بخوبی چول در زیر سیاه جام جم ۶ ز بخیر رابا پائے غم از سوچ صبار رنجته
 خم مریم تمت زده دوشیره آفتاب شده ۷ در طفل ۷ در سیکده آب میخار رنجته
 رفت بر شبیه دانه در چنبرس صد تنبره ۸ با هم بطرح مشوره طرح سوار رنجته
 چنگل ست زالی پشت خم در پی عقابی خم ۹ هر دم در بانگ در بریم بنیا و غوغا رنجته
 صبا بیس بلبه بکری بشادی حاله ۱۰ از نقش زیر مشقه نیزنگ بخیار رنجته
 خیا اگران برسته صفت دست چنگ فانی ۱۱ طرح نشاط از هر طرف در بزم دار رنجته
 دارا سکندره خم در شنگ طهورت خدم ۱۲ گز ابر کف گاه گرم لولوس لاله رنجته
 جمع است بر طرف افق خونت عمارتیه ۱۳ یا املس صنی فلک بزفش دیار رنجته
 شنگل بر طرفاس بر پیاده بر الماس ۱۴ اگر در مرد طاس بر یا قوت عمر رنجته
 تیغ سحر حیرت تاب شد نیم از فلک تر تاب ۱۵ از آب زهره شکب شد دزد زهره صفرا
 افراخت زور درین علم شد شکری نهزم ۱۶ جمع از شفق آتش زوم برفع سر رنجته
 یا خون شب نامال کردی سوادی عیال ۱۷ از شتر خور آسمان برفع سودا رنجته
 یعنی شجاع السلطنه چول شیر دست آینه ۱۸ خون لیراں کتیه در دست برجا رنجته
 آں کوز تیغ جانتان آکوز قد بر کیراں ۱۹ هم خول سلطان رسلان هم آب نیر رنجته
 له دوشیره بنی دختر پاکه است ۱۲ زهره سنی کبد است ۱۳ از جنه نام دق در پاس

رخش چو پای بجایگز آتش دل چو پا ۲۰ بر یک پیغمبر غلامان در هر افنی ریخته
 تیغش بر طبعی طوسی هندی فطرتی ۲۱ روی رنگی سبزی آتش ز اعضا ریخته
 آتش دل پولا درنگ دانه سیاه چو کباب ۲۲ ذر ذر پیلان یک بیک چو پیلان ریخته
 آبل دولت شالکش تارید غارتش ۲۳ پیوسته اشک و اشکش روی غدر ریخته
 جرم کو اکب سیاه چو کوه از هر دو عیا ۲۴ رخی دست در فشان طلق خضر ریخته
 طبعش نهال بارود جوش نگو در لطف ۲۵ پیوسته در شاخت شمر در باغ دیار ریخته
 هم پایش از دانشوری بر ذوق هر دشتی ۲۶ هم آب بر آذری از طبع والا ریخته
 رخش قتل دشمنان یا زهر آلوده نال ۲۷ لیکن بکام دوستان ال در هر جلاد ریخته
 در قهر باشد صدمت ز حجاب خود مرفت ۲۸ باشد لالی زابر کف شر قار و غبار ریخته
 تیغش بلال آساستی از لیس چو سبلیتی ۲۹ بر خن تن عداستی زان شکل چو زار ریخته
 در عهدش اهنام تم افتاده بر خاک عدم ۳۰ چو ناکه از طاق حرم شد لاث غری ریخته
 لای حوز جازنا نام کو در طربا یام تو ۳۱ دست فلک در جام تو شهر مصفا ریخته
 از سرده ات نازان زمین بر صده و شش ۳۲ بزوات جان آفرین فرسودا ریخته
 تیغش خور آستینی در غول کنادش گشتی ۳۳ صد و چو از پرتی در وز بیجا ریخته
 شکست کنیده است از تم بوقش انگلیس ۳۴ در قالب سوتی زوم روح علی ریخته
 زان هندو در نشستن تیر فلک عزت گز ۳۵ سرورده اندر آیس گویهر سلا ریخته
 مایه بود خوش خال خط بر لب زهر بر لب فقط ۳۶ در کام خشم بچه غلط زهر آشکارا ریخته

لای غری هر یک نام ہے است ۱۲ انگلیوں نام مانی نقاش نام انجیل است

مشک آرد خانه ملک پیران و فته در فتنه پیا ۳۷ مشک انداختن در دهان و در دهان طغیان
 که فته در فتنه سال الوده از غنودان ۳۸ طوطی صفت در کام جان سکر آرد ریخته
 رفته که از گردن جلیاب بند و هر و ۳۹ که در هر سوختن در چشم بینا ریخته
 با من شود اصل چون صحران شود سوختن ۴۰ در هر جهت سوختن خاک خار ریخته
 اندر زمین است خاک بر آتش افشانند ملک ۴۱ سیاه در گوش ملک بینی زهر آرد ریخته
 لولاد بخان در دغا باره لولاد حیا ۴۲ هر یک که بندی آرد و چون سل بال ریخته
 هنگام زرم از هر کس که در فتنه جو فتنه ۴۳ خول زن تر با نیاں چون عید ریخته
 هر سام بندی موب کوثر تیر صنی طلب ۴۴ تازی شود ذات لب کشت جانها ریخته
 چون تو بر دل بی نصف کف بر لب جو کف ۴۵ بر پره چون است کف از گردن ریخته
 از خون خصم لولادین ری کف در داس ۴۶ تیغ که اندک تیغ صحن چون تیر ریخته
 هر کس که از فتنه کالافشا در دروغا ۴۷ از طبی خصم دغا جان طای کالافشا ریخته
 این جنگ که در کرب صرشت و آن کرب ۴۸ بر طر جانها کوب در سجده ریخته
 مانا بگران کمان تیغ بود جان میاں ۴۹ کوب کفش سگ فتنه جان فتنه ریخته
 بابت شایه اگر در یای اعظم در نظر ۵۰ آبیت اندر رگد از شک تار ریخته
 پیراف و در بر بکدی چو شین عید ۵۱ زنی ملک خود از بی بستر کاش ریخته
 هم پاد آتشکده آراستی جشن سده ۵۲ از فتنه موده بر جان عدا ریخته

له آرد و خف آرد از است ۱۲ له تیرا منی بیم در سل مست ۱۲ له کالافشا شاع مست ۱۲
 له سده بن بزرگی مست که در لولاد و سلاطین زنی بر پا میگرداند و از قاعده است و سنگ است ۱۱

در شش طراز امسال مدحی از جشن جم ۵۳ در کام جانها از کرم نقل ممتاز ریخته
 ساغر زه انداخته کند رنگبند ریخته ۵۴ در مجمره افروخته عود مطرا ریخته
 مانی عشرت پین سال دیگر طرح دی ۵۵ از نصرت جلال زیر اندر بخار ریخته
 لای شاه قانی منم خاقانی ثانی منم ۵۶ نای آفتاب قانی منم زیر نظم غار ریخته
 اکنون منم در شاعری قائم مقام عصری ۵۷ از نشر الفاظ دری بزم گنجی ریخته
 ساهست از یار شاعر در صفحه کیمی اثر ۵۸ هر دم از دگر و گداز در سع و امان ریخته
 ز خنده باد اقبال تو پاینده ماه و سال ۵۹ نور دلی بر جلال تو زاسماستی ریخته
 کاخ ریاست منزلت بزم کیاست محفلت ۶۰ فیض کرامت بر دل از بزمی ریخته

لایه هتا گواره از خوش آینه است ۱۲

امیداران امتحان کو ضروری اطلاع
 اگر آپ اسکے مثنیٰ ہیں کہ امتحانات کی کتب کیجا صورت میں بلائی
 پریشانی کے ختم فرمادیں تو اپنے دیرینہ خادم

انوار بک ڈپو لکھنؤ کو یاد فرمائیے

مشیر منشی
 بیٹے

حل پرچہ جات امتحان منشی ۶۳۳ لٹایتہ ۱۹۴۲ء

حل کردہ

منشی مشیر احمد صاحب علوی بی، اے، علیگ ناظر وچھ دیگر میران پور
 اب امتحان پاس کرنا بالکل آسان ہو گیا۔ یہ حل خرید کیجئے اور امتحان
 بلا کسی مزید جھوڑو جی کے پاس کر لیجئے۔

قیمت دو روپے چار آنہ

CALL No. {

1915 2125

ACC. No. 14.22

AUTHOR

13.16

Acc. No. 14.22

13.16

Class No. 1915 2125

Book No. 1169

Author

13.16

Title

13.16

Borrower's No.	Issue Date	Borrower's No.	Issue Date

AT THE TIME

MAULANA AZAD LIBRARY

ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

